

CHET TILINI O'QITISHDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR

Andijon davlat chet tillari instituti 414-guruh talabasi

Xalilova Barnoxon

Ilmiy rahbar: Moydinova Shohida

Annotatsia: *Maqolada chet tilini o'qitishda interfaol metodlardan foydalanishning ahamiyati hamda ularning o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishi va faolligini oshirishdagi o'rni yoritilgan. Interfaol usullar orqali samarali o'qitish yo'llari ko'rib chiqilgan.*

Kalit so'zlar: *muammoli ta'lim, imkoniyat, interfaol metod, chet tili, tajriba.*

Hayotimizdagi har bir narsa bir biriga shunchalik uzviy bog'liqki, biri birisiz to'kis bo'lmaydi. Shunday ekan, biz umrimiz davomida juda ko'p narsalarni majburan va ixtiyoriy o'rganamiz. Bulardan biri esa chet tilini o'rganishdir. Mustaqillikdan so'ng mamlakatimizda chet tilini o'qitish va o'rganish uchun juda katta imkoniyatlar eshigi ochildi desam xato bo'lmaydi. Chunki, bog'cha, maktab va oliy o'quv yurti muassasalarida chet tili o'qitishga juda ham ko'plab shart-sharoitlar yaratib berilgan. Har bir imkoniyatdan foydalanish yosh avlodni kelajakda yanada aqli raso va bilimli bo'lishiga yordam beradi. Shuni takidlamochimanki, chet tili o'qitish ham qiziqarli ham murakkab jarayondir. Dars o'tish metodlarini juda ham yaxshi o'zlashtirish va ularni dars jarayonida qo'llay olish bu pedagogikaning eng muhim ahamiyatga ega taraflaridan biridir. Darslar zerikarli bo'lmasligi va o'quvchilarni ishtiyoqini chet tili o'rganishga yanada oshirish uchun o'qituvchi-pedagoglar yangi metodlardan samarali va unumli foydalanib kelmoqdalar. Ular bilan quyida tanishib chiqishimiz mumkin. Kopgina adabiyotlarda hozirgi kunda eng ommaviy interfaol ta'lim metodlar: "Keys-stadi" (yoki "O'quv keyslari"), "Blist-so'rov", "Modellashtirish", "Ijodiy

ish”, “Muammoli ta’lim” ekanligi qayd etiladi. Ma’lumotlarga ko’ra interfaol ta’lim strategiyalari qatoriga “Aqliy hujum”, “Bumerang”, “Galereya”, “Zigzag”, “Zinamazina”, “Muzyorar”, “Rotastiya”, “Yumaloqlangan qor” uslublar kiradi. [1]

Bugungi kunda ingliz tili o’qituvchilari Amerika Qo’shma Shtatlari, Angliya pedagoglari tajribasiga tayangan holda quyidagi innovatsion metodlardan foydalanib kelishmoqda: – “Muammoli vaziyat yechimi” (Creative Problem Solving). Bu usulni qo’llash uchun hikoyaning boshlanishi o’qib beriladi, qanday yakun topishi o’quvchilar, talabalar hukmiga havola qilinadi; – “Quvnoq topishmoqlar” (Merry Riddles) usulu bo’lib, o’quvchilarga ingliz tilida topishmoqlar o’rgatishda muhim ahamiyatga ega. Ular o’zlariga notanish bo’lgan so’zlarni o’rganadilar va o’ylab topishmoq javobini topadilar; – “Tezkor javob” (Quick answers) o’tilgan dars samaradorligini oshirishda yordam beradi; – “Chigil yozdi” (“Warm-up exercises”) o’quvchilarni darsga qiziqtirish uchun sinfda har xil o’yinlardan foydalanish: “Hikoya zanjiri” (A chain story) usuli o’quvchilarning og’zaki nutqini o’stirishda yordam beradi; – “Rolli o’yinlar” (Acting characters) bu usul darsning barcha tiplarida qo’llanilishi mumkin. Hunarga o’rgatish uchun “Interpreter”, “Translator”, “Writer”, “Poet” kabi kasbdagi kishilar darsda ishtirok etishib, o’quvchilar bilan suhbatlashishlari mumkin; – “Allomalar yig’ini” (Thinkers meeting) U.Shekspir, A.Navoiy, R.Burns kabi shoirlar va yozuvchilarni “taklif qilish” mumkin. Bunday paytda ular aytib ketgan hikmatli so’zlardan darsda foydalanish yoshlarni komil inson bo’lib tarbiyalanishiga yordam beradi; – “Rasmlar so’zlaganda” (When pictures speak) usuli ancha qulay bo’lib, ingliz tilini o’rgatishda, talaba, o’quvchilarning og’zaki nutqini rivojlantirishda yordam beradi, buning uchun mavzuga oid rasmlardan foydalanish lozim; – Kviz kartochkalari (Quiz cards) o’quvchilarning soniga qarab kartochkalar tarqatiladi va hamma talabalar bir vaqtda darsda ishtirok etish imkonini beradi bu esa vaqtni tejaydi.[2]Ko’rinib turibdiki, hozirgi zamonaviy davrda barcha shart-sharoitlar bisyor. Ulardan qanday mohirona foydalanishni bilsak bo’ldi xolos. Bolalarda yanada qiziqishni oshirish uchun har

bir pedagog unga qanday usulda ta'lim berishni va qaysi mavzuda qaysi metodni qo'llashni bilishi bu uning mohir va mahoratli ekanligini anglashga xizmat qiladi. Chunki yosh avlod vakillari texnologiya rivojlangan davrda kamol topyabdi, ularga ta'lim berish ham o'ziga yarasha qiyinchiliklar tug'diradi desam mubolag'a bo'lmaydi. Shuning uchun har bir pedagog o'zini ta'lim berish metodlarini rivojlantirishi va noan'anaviy metodlarni o'z darslariga tat tatbiq qilishi lozim. U o'z ishiga mehr va bilim berish maqsadida yondashsa, albatta, u bunga erisha oladi degan umiddaman.

Qolaversa, bizning davrda texnologiya juda ham jadal rivojlanib kelmoqda. Darslarda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan va gadgetlardan foydalanish bugungi kun talabiga aylanib bormoqda. Shuning uchun dars jarayonini yanada qiziqarli va jalb etuvchi qilib tashkil qilish uchun har bir pedagog texnologiyalardan ya'ni kompyuter, smarboard va boshqa zamonaviy texnik vositalar asosida dars o'tishni tatbiq qilishi kerak. Bu albatta juda ham yaxshi samara bera oladi va o'quvchilarni darsga bo'lgan ishtiyoqi va intilishi oshadi. Hamda zamon bilan hamohang bo'ladi va bu o'z navbatida o'quvchini dunyoqarashini, fikrkashini, yuqori natijalarga erishishini kafolatlaydi. Har bir pedagog bolalarni bilim darajasiga va ularni qiziqishlariga qarab ularga mos o'yinlar yoki taqdimotlar tashkil etsa bo'ladi. Shunda o'quvchilar monitordan o'zlari ham foydalanadilar, bu ularni ham nutqini oshirishga hamda zamonaviy innovatsion texnologiyalardan unumli foydalanishga xizmat qiladi. Shu tufayli zamon bilan hamnafas bo'lgan holda va interaktiv va interfaol metodlar bilan o'sib kelayotgan avlodni yanada axloqli, yanada aqlli, yanada bilimga chanqoq, yanada ertagangi kunga ishonchni va yanada chet tilini o'rganishga moyillikni oshirish uchun foydalansak bu eng katta yutuqlarimizdan biri bo'ladi. Axir bizning kelajagimiz yoshlar qo'lida. Ularning bilimli, zukko va tirishqoq bo'lishlari uchun biz ularga yetarli bilimlarni o'z vaqtida berishimiz zarur

Xulosa o'rnida shuni takidlamochimanki, har bir pedagog-o'qituvchi o'quvchilarni mustaqil fikrlashga, o'zlarining oldiga maqsad qo'yib unga intilishga undashga, o'z g'oyalarini rivojlantirib yangi fikr mulohazalarini bemalol

kamchiliklarsiz ifodalab beradigan avlod qilib tarbiyalashi va ta'lim berishi darkor. Bu natijalarga erishish uchun esa interfaol metod va zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish juda ham sezilarli samara va yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Hoshimov O'., Yoqubov I. "INGLIZ TILI O'QITISH METODIKASI" (o'quv qo'llanma) Toshkent: "Sharq" nashriyoti, 2003
2. Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi / M.Otaboyeva
3. Xoldorova M., Fayziyeva N., Rixsittilayeva F. "CHET TILINI O'QITISHDA YORDAMCHI VOSITALARDAN FOYDALANISH".
4. Bekmuratova U. B. "Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish".
5. Moydinova, Sh. (2024). O'QISHNING KASBIY MAHORATNI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI VA O'QISH TURLARINING TASNIFI. *Interpretation and researches*.
6. Moydinova, Sh. I. (2016). Diversification of interactive tools as a improving factor of foreign language teaching. *Hayka u mur*, (1-3), 73-75.
7. Moydinova, Sh. (2022). COMPARATIVE STUDY OF NON-COMMUNICATIVE AND COMMUNICATIVE METHODS. *Thematics Journal of Education*, 7(1).